

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četr leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroske ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabito na naročevanje.

Ob novem letu vabimo uljudno vse dosedanje naročnike „Slov. Gospodarja“; naj se naročijo še na dalje za leto 1896 na list, ki je in še tudi naprej zagovarja resno in vestno koristi sv. cerkve in slov. ljudstva pa ne išče v tem, kakor kaže že njegova cena, nikjer svoje koristi. Kdor more in hoče, naj pristopi med deležnike „katol. tisk. društva“, da se „Slov. Gospodar“ vzdrži tudi nadalje pri tej nizki ceni.

Deležnina „katol. tisk. društva“ znaša za celo leto 5 gold. in je v tem že tudi naročnina za „Slov. Gospodarja“. **Naročnina** pa znaša za celo leto 2 gold. 50 kr. in za pol leta 1 gold. 30 kr. ter za četr leta 65 kr.

Naročnina se pošlje najlaglje po poštnih nakaznicah upravnistvu „Slov. Gospodarja“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Odbor kat. tisk. društva.

Slovincem za novo leto 1896.

Kar človek sliši o slovesni priliki, zapomni si bolj. Ko te vrste pišem, nese čas svojega otroka, leto 1895. k pogrebu. Že sploh je ta trenotek pretresljiv, še bolj pa za nas Slovence. Z letom 1895. je preteklo polnih 1300 let, kar smo Slovenci nastopili v zgodovini. Prvo poročilo o naših pradedih pravi, da so se leta 595. po Kr. vojskovali na Tirolskem z Bavarci.

O tej slovesni priliki naj torej razpredem svoje seveda zmotljive misli o vprašanju, kakšen namen imamo Slovenci kot narod na tem svetu? Vsaka stvar namreč ima svoj namen od peska do solnca, od komarja do leva; takó tudi vsak človek in vsak narod. Trikratni gorjé pa narodu, kateri zgreši svoj namen! To nam spričuje med drugim presunljiva osoda judovskega ljudstva, ki ni spoznalo časa svojega obiskovanja. Kaj je torej namen vseh Slovincév? Naš namen kot narod je na tem svetu dvojen: 1.) da svojo narodno posebnost izobražamo vedno bolj, 2.) da smo na jugu Avstriji eden njenih stebrov.

1.) Dolgčas bi bilo na svetu, ko bi bili vsi ljudje ednaki, vsa ljudstva ednaka. Le razlika miká. Narodna posebnost pa je to, kar narod loči od naroda n. pr. posebna jedila, drugačno pohištvo, orodje, druga noša itd. Zlasti pa je jezik razločilno znamenje. Če smo se mi Slovenci v drugih rečeh že proenačili sosedom, vsaj svojega jezika ne izdajmo, ne prodajmo! Na podlagi materinščine se mora učiti abeceda in latinščina in enkrat tudi visokošolske vede; slovenski morajo biti pri nas cesarjevi razglasi in sprevodnikovi izklici na železnicah; slovenščina naj ima pravico pred najvišjim sodiščem in naj se glasi v naših občinskih zbornicah.

S tem ne zahtevam, da se naj ne učimo drugih jezikov. Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš! Zlasti

je znanje več jezikov v Avstriji potrebno in koristno. Le prva bodi slovenščina, kakor mi je moja mati najljubša od vseh drugih mater. Bodi torej slovenščina kakor imenitna gospa, katera imej dve, tri dekletke.

Vzgledujmo se na rodoljubju vrlih Čehov, katerim je domača reč nad vse. Zatorej so pa tudi v dveh razstavah l. 1891. in l. 1895. pokazali strmeči Evropi izdelke češke dlani in češkega duha. Njim smo mi po legi najbolj podobni: Čehi so na severu, mi na jugu najdalje porinjeni v mesó Evrope. Čeh in Slovenec sta konca velikih slovanskih škarij. Da bi jim bili tudi po rodoljubju podobni! O naših pradedih so zapisali zgodovinarji, da so se vojskovali z Bavarci, in o nas bi naj zapisali: »Ta rod ni bil ednak slavnim očetom, ampak je sam sebi v skledo pljuval in se svojega jezika sramoval?« Nikdar!

2.) Prvi namen ima vsak narod zase, drugi pa je nam Slovincem posebno lasten, da smo namreč na jugu Avstriji eden njenih stebrov. Proti Turku so jo branili naši pradedje. Vsaka ped naše zemlje od Mure do Drave, od Drave do Save in Soče in Adrijanskega morja je napojena s slovensko krvjó, katero so iz žil privabili turški meči. Če bi umetnik naslikati hotel zgodovino našega naroda za turških vojsk, naj naslika krvavi polumesec — znamenje Turkov, — ki se vtaplja v slovenski oblak!

Proti Lahu so se vojskovali zlasti sinovi naših mater. Preštej njih kosti, ki leže in prhné po ravninah zgornje-italijanskih, pri Solferinu in Kustoci! Slovensko kri je pilo Adrijansko morje, ko so zmagali Avstrijci laško brodovje pri otoku Vis (dne 20. jul. 1866.). Takó naj ostane zanaprej! Ta namen nam je prst božji zapisal v zgodovini. Zunaj Avstrije nimamo življenja. Oklenimo se je torej zvestó!

Vzgledujmo se na avstrijskem domoljubju vernih Tiroleev, ki so zlasti l. 1809. pokazali neomahljivo zvestobo do cesarja. Na griču Isel pri Inomostu so padli najhrabrejši možje, katere je vodil Andrej Hofer. Vsak ima tam svoj grob, kjer je padel, med smrekami in hojkami. Na vrhu griča pa stoji spomenik z napisom:

„Donec erunt montes et saxa et pectora nostra,
Austriacae domui moenia semper erunt!“ —
„Dokler skale stojijo in gore; nam dihajo prsi,
Bode imela močan krasna Avstrija zid!“

Nekdo od Save.

Pogodba z Ogersko, Badeni in Jugoslovani.

(Govor poslanca dr. L. Gregorčca v državnem zboru dne 20. dec.)

II. Nj. eksclenca g. ministerski predsednik je rekel, da bode pri bodočih pogodbah z Ogersko prva naloga vlade, krepko varovati in braniti gospodarske koristi

lostranske državne polovice. Mi vsprejmemo te besede in želimo samo, da se tudi popolnoma uresničijo. S prvo izjavo Nj. ekselence g. ministerskega predsednika bi se jugoslovanski poslanci tako precej zlagali. Manj pa nas je zadovoljila njegova druga izjava.

Ta se glasi po stenografičnem zapisniku: »Kar se tiče zahtev jugoslovanskih plemen, mogel bi se sklicevati le na ono, kar sem opetovano na drugem mestu označil kot pravilo za Rusine v Galiciji.

Vlada se ne smatra samo opravičene, ampak dolžne, da zadosti previdno in dobrohotno sedanjim narodno-kulturnim potrebam teh plemen. Vlada pa si mora pridrževati rzsodbo o pripomočkih, katere bi bilo treba rabiti, ter hoče v mejah vsem narodom ustavno zajamčenih pravic bodisi v denarstvenem, bodisi v narodnem oziru dovoliti to, kar je takoj izvedljivo na zdravi podlagi, ne pa onega, kar je nemogoče ali kar treba še le dozorenja in ki napravlja po takem utis prazno stojiče hiše, katero naj bi ohranili, popravili in morda tudi uredili, ne da bi bilo upanja, da pride kdo v njo stanovati; z eno besedo, gospodje moji, nikake koncesije (predpravice) le v ta namen, da bi se izzivali drugi, ampak dejansko pouspeševanje na podlagi modrih, ker izvedljivih zahtev«.

Gospôda moja! Ta izjava je jugoslovanske poslance iznenadila in napolnila z nekim nezaupanjem do končnih namer nove vlade. Pravim, da nas je iznenadila in te besede moremo tem manj preskočiti, ker so napravile našim narodnim nasprotnikom očitno veselje in so le-ti hoteli iz njih nekako odpoved ali napoved vojske Jugoslovanom brati ali si domišljevati. V dokaz tega navajam graški nemško-liberalni list, »Tagespost«. Ta piše v številki z dne 11. decembra 1895 doslovno:

»Naši gospodje Slovenci ne bodo zeó razveseljeni o nekaterih opomnjah grofa Badenija, ki se tičejo narodnih obljub. Ministerski predsednik je govoril o koncesijah samo da bi se izzivali drugi, o katerih koncesijah pa on ničesar noče vedeti, in s tem je zadel slovensko stranko v srce.«

Gospôda moja! Ko sem prvokrat bral izjavo Nj. ekselence gospoda ministerskega predsednika, sem si nehote mislil, da je za to izjavo skrita Egerija, ki navdihuje sedanje ministerstvo. Uvod je pa na vsak način duševna last Nj. ekselence gospoda ministerskega predsednika, grofa Badenija. V duhu je nas Jugoslovane vedel daleč tja v Galicijo in nam priporočal ono načelno pravilo, katero je nekđaj tam narekoval Rusinom. No, priznavam, gospôda moja, da je to za nas malo vablljivo. O tem govorim kolikor mogoče malo, ker nikogar nočem žaliti, najmanj svojih vshodno-slovanskih bratov.

Koliko pa je Poljakov in koliko Rusinov? Statistika pravi, vsak narod šteje okoli 3 milijone duš, in vprašamo se zdaj: Koliko poslancev imajo Poljaki in koliko Rusini? Saj je znano, da imajo Poljaki 55 poslancev in Rusini samo 7. Kako pa je s šolami? Poljaki imajo dvojno vseučilišče in 25 srednjih šol, Rusini pa 2 gimnaziji in vspreddnice v Kolomeji. To je na vsak način čudno! Poljaki so primeroma bogatini gledé na šole in Rusini uboge reve. Zakaž ta razloček? Gospoda moja! Nam Jugoslovanom so uzroki dobro znani, pa jih ne povemo v tej zbornici, ker mislimo, da to le nas Slovane zanima, samo nas, in mi tukaj nismo sami. Toda nekaj bi vendar rad poudaril. Morda si razlaga ta razloček Nj. ekselence gospod ministerski predsednik s tem, da je rusinsko ljudstvo manj sposobno za kulturo, da manj hrepeni po omiki. Jaz za-se imam rusinsko ljudstvo za velenadarjeno in niti trenotek ne dvomim o njegovem hrepenenju po omiki. Ako torej Nj. ekselence grof Badeni misli, da smo morda mi

Jugoslovani malo sposobni za omiko, da malo hrepenimo po omiki, tako mu povem, da se v tem strašansko moti. Hočem dokazati s Celjem — prosim ne astrašite se, koalicija je že umrla. Za prvo šolo nove slovenske gimnazije v Celju se je letos zglasilo 113 učencev in so jih morali vsprejeti 89 vkljub najstrožji skušnj. Razun tega pa je še šlo okoli 30 slovenskih učencev v staro nemško gimnazijo. To je skupaj 143 slovenskih učencev, ki se zglasijo za prvi razred ene srednje šole. Mislim, to je vendar dovolj dokazano, da slovensko ljudstvo hrepeni po omiki.

Le nekaj še opomnim. Ako Nj. ekselence gospod ministerski predsednik res hoče, o čemur nočem dvomiti, ugoditi našim dejanskim narodno-kulturnim potrebam previdno in blagohotno, naj to stori, toda s svojim rusinskim načelom naj nas pusti pri miru! To je prvo. Drugo pa je, kar mi želimo, da se naj ne ravna po nadaljnjih besedah, katere nam je takrat govoril, v tem smislu, kakor si jih mislijo naši nasprotniki ali iz njih berejo.

Zares Nj. ekselence je govoril o nemogočih zahtevah Jugoslovanov. Toda ni povedal, katere zahteve si on misli za nemogoče. Mi tudi sami ne moremo najti, katere zahteve bi to bile; kajti one zahteve, katere smo poslanci ali tukaj v tej visoki zbornici ali v dotičnih deželnih zborih stavili kot predloga in resolucije — in le-te utegne vlada v mislih imeti — niso takšne, da bi jih mogel imenovati nemogoče in neizvedljive. Nihče ne more trditi, da ni mogoče uvesti slovenskih ljudskih šol na Koroškem, v Trstu in v Gorici ali hrvaške gimnazije v Pazinu.

Okoli 1000 za šolo godnih otrok slovenske narodnosti je bilo izkazanih v Trstu in v Gorici. Po avstrijskih postavah, katere še tam gotovo veljajo, kajti Trst in Gorica še nista združena z Italijo, sta dolžna ondotna mestna zastopa, za slovensko prebivalstvo ustanoviti potrebne ljudske šole. Mislim, da bosta mestna zastopa to tudi storila. Ali kedaj? Takrat, kadar bo imel Nj. ekselence gospod naučni minister Gauč II. tisto »korajžo«, katero je svoječasnó pokazal Nj. ekselence gospod naučni minister Gauč I. nasproti ljubljanskemu mestnemu zastopu zaradi ustanove nemške ljudske šole. Če se ne motim, bila je največja zahteva, kar smo Slovenci v tej visokej zbornici želeli, ona, po katerej naj bi se ustanovile slovenske učne stolice na graškem vseučilišču. Ta zahteva pa gotovo ni nemogoča, kakor tudi ni nemogoča zahteva Hrvatov, ki zahtevajo za Dalmacijo notranji hrvaški jezik.

Kajti, kar je že enkrat bilo, se spet lahko ustanovi. Slovenske učne stolice so bile v Gradcu, in mi terjamo, da se zopet ustanovijo. Kar se tiče hrvaškega notranjega jezika, se to dá prav dobro izvesti, ker poleg nemškega notranjega jezika ednako veljata poljski in italijanski jezik, ne da bi Avstrija radi tega razpadla. In tako mislimo, da se Avstrija tudi ne bode razrušila, ako zraven nemškega, poljskega in italijanskega jezika postane še tudi češki in hrvaški notranji uradni jezik. To niso nikake nemogočnosti. Sicer mi Slovenci, raztreseni po osmih kronovinah, imamo toliko dejanskih narodno-kulturnih vprašanj, teženj, zahtev celo nižje vrste, da zares nimamo niti časa niti veselja letati za nemogočnostmi. (Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

Novi zvonovi pri Sv. Emi.

Že dolgo smo želeli pri farni cerkvi sv. Eme nove zvonove, ker je manjši počil in tudi njegov večji to-

variš je bil poškodovan. Dne 20. avgusta l. l. so našo faro obiskali vlč. g. dekan Jožef Tombah iz Rogatca, in imeli smo skušnjo šolske mladine iz veronauka. Pri tej priliki se je sprožila splošna želja cele fare zaradi slabih zvonov, da se nadomestijo z novimi. Na kakšen način da bi se zvonovi farni cerkvi pripravili, je bila splošna govoriča, in č. g. župnik so zavoljo svoje bolehnosti to skrb izročili č. g. kaplanu Martinu Lahu in cerkvenima ključarjema Jožefu Kosu in Juriju Ducmanu.

Po fari so se nabirali darovi za nove zvonove in hvala Bogu in dobrim faranom, da smo dobili dne 23. listopada nove zvonove, ki so se dne 24. v zvonik preselili. Pri tej priliki so vlč. gospod dekan ganljivo pridigovali, da se je marsikateri poslušalec solzil. Bog jim plati njihov trud! Naše želje so se izpolnile, požrtvovalnost vseh faranov se je pokazala v polni meri takó, da smemo upati, da bomo brez vse težave nove zvonove, kateri stanejo 3419 gld. 56 kr., plačali z nabiranjem denarja po fari.

Večji zvon, imenovan lurška Marija, tehta 18 centov in ima glas »es«; srednji zvon, imenovan blažena Ema, tehta 10 ctv. 98 funtov ima glas »g«; majšni zvon, imenovan sv. Križ, tehta 6 ctv. 88 funtov in ima glas »b«. Zvone so nam v popolno zadovoljnost izlili Janeza Dencelna sinovi v Mariboru. Glas zvonov je krasen, ter zvonovi pričujejo delo strokovnjaških rok, zategadelj moremo mojstra priporočiti vsaki cerkvi, kjer se novi zvonovi potrebujejo.

Dan za dnevom imajo zvonovi prijetnejši glas ter s farnimi orgljami čisti akord »es« pojejo. Faranom pa končno, kakor tudi vrlemu č. g. kaplanu in cerkvenima ključarjema, zadnjo kitico pesmi od novih zvonov ponavljam, katera se glasi:

„Pozdravljeni bodite farmani vsi,
Marija in Ema se vas veseli!
Za trud in darilo
Daj Jezus plačilo,
V življenju že zdaj
In tamkaj svet' raj!

Dragotin Fais.

Mili darovi za družbo vednega čiščenja:

Zreče 5 fl. 50 kr., Dobrna 10 fl., Devica Marija v Puščavi 11 fl. 75 kr., Braslovče 10 fl., Sv. Štefan pri Celju 16 fl., Slov. Gradec 3 fl. 40 kr., Podgorje 8 fl., Sv. Urban pri Ptuj 17 fl. 20 kr., Zibika 9 fl. 20 kr., Sv. Marjeta na Pesnici?!

Gospodarske stvari.

Še nekaj o sadjereji in lovski postavi.

G. Pohorski je prav dobro razložil, koliko škode trpi sadjerejec od zajcev. Dovolim si še dostaviti nekaj o škodi v drevesnicah, na polju in zapisati obrazec peticije za prenavljanje lovske postave.

L. 1894. so dobile c. k. žandarske postaje ukaz, da natančno poizvejo, koliko škode so po zimi zajci na sadnem drevju napravili, ker poškodovani škodo bojda previsoko cenijo. Župan in žandar sta šla od hiše do hiše in dognala, da je poprečno škoda samo na drevju 3—5krat več znašala, kakor znaša letna najemnina od lova.

»Sila kola lomi«, in tudi »nobeden kruh ni tako ojster, da bi mu glad ne bil mojster«; zato se ni čuditi, da zajci mlado skorjo tako radi oglodajo in posebno v hudi zimi na vse načine skušajo, da dobijo kaj za zobe. Pred dvema letoma so mi zajci plot v drevesnico preglodali in 2 noči je bilo nad 400 drevesc popolno uničenih, in ko je sam lastnik lova videl škodo

in luknjo, katero so zajci napravili, se mi je rogal, češ, deske so bile že prhke, naj bi bil nov, močen plot napravil! Lansko zimo pa, ko je bil nov plot, in sneg še višji, so zajci spet nad 500 enoletnih dreves popolnoma oglodali. In spet se mi je lovec smejal, da on ni dolžen plačati, ker postava pravi, da si mora vsak drevje dobro okovariti. Na tak način ni čuda, da jih mnogo zgubi veselje do sadjereje in do vinoreje, ker znano je, kolika je škoda tudi na trti v vinogradih po hudih zimah.

Na polju pa zajec tudi ni prijatelj kmetu, in ke se fižol, tako zvani »prepelicar« najbolje prodá, mu je pa spet zajec največji sovražnik. Komaj fižol iz zemlje priraste, že pride dolgoušec in ga kar po vrsti pogriže in le najfineše kosce požre, druge pa kmetu v znamenje pusti, da je že on oskrbel, da kmet malo ali nič ne bo imel. Blizu gozdov fižola malo ali celo nič ne priraste. Po vseh občinah pred Pohorjem in po Dravskem polju zajci do 3krat več škode samo na polju napravijo, ko letna najemnina od lova znaša.

Marsikateri bo menda rekel, da vendar lahko vsak toži na odškodnino, če ima škodo. Res je, da lahko toži, pa kako, to je drugo vprašanje. Najpoprej moraš škodo c. k. okr. glavarstvu naznaniti, in tisto odredi komisarja in cenilne može na lice mesta; kar dolgo časa trpi, in če cenitelj ni kmet, bo težko kaj vedel ceniti. Najemniki od lova, grajščaki in zajci pa imajo toliko zagovornih §§!

Grajščaki ki imajo skupaj nad 200 oral zemlje, imajo pravico lova, in drugi spet, če se mu posestvo skupaj ne drži, kupi kako njivo ali travnik, da se posestvo dotika, in si tako prilasti pravico do lova in pri tem občina škodo trpi.

Da dosežemo novo, pravično lovsko postavo, morajo občine poslati visokemu centralnemu odboru c. k. štajarske kmetijske družbe peticijo, da se pri 72. občnem zboru dne 24. in 25. febr. t. l. sklene resolucija na deželni zbor, sklicevaje se na občinske pritožbe, da se sklene nova lovška postava, da se proglašajo zajec za ropno žival in da ga sme vsakdo usmrtiti.

Peticija naj bi se glasila nekako tako-le: »Visoki centralni odbor c. k. štajarske kmetijske družbe! Udano podpisani občinski zastop v..... je po natančnem preiskovanju zračnil, da znaša škoda, katero vsako leto napravijo zajci na sadnem drevju, polju in vinogradih, okoli .. gl., in najemnina od lova pa znaša samo .. gl.; tedaj vsako leto .. gl. več škode kot najemnine. Zato naj visoki centralni odbor c. k. štajarske kmetijske družbe pri 72. občnem zboru sklene resolucijo na visoki deželni zbor, da se lovška postava pre naredi in sklene postava, da se zajec proglašajo kot ropna žival in da ga sme na svojem posestvu vsakdo usmrtiti.

Županstvo v

(L. S.)

Sledijo podpisi.
F. P—k.

Sejmovi. Dne 4. januarija v Poličanah (za svinje.) Dne 7. jan. v Radgoni. Dne 8. jan. v Imenem (za svinje.) Dne 9. jan. na Bregu pri Ptuj 17 fl. 20 kr., Sv. Marjeta na Pesnici?!

Dopisi.

Iz Celja. (Cerkvena glasba.) Ne morem si kaj, da ne bi hvale izrekel tukajšnjemu pevskeemu društvu, ker je tako ubrano pelo na Sv. dan ob 10. uri latinsko mašo, katero je zložil A. Foerster op. 25. To je spet dokaz, da se imenovani pevci pridno vadijo ne samo v narodnih pesmih, ampak tudi v cerkvenih;

zatorej čast mlademu društvu! — O božičnih praznikih so se pele tukaj še sledeče skladbe: Missa Sanctae Caeciliae A. Foersterja, Missa tertia B. in quarta od M. Hallerja. Offertorium od dr. Fr. Wittta, Ignacija Mittererja in Hladnika. Koralove točke so popevali dva dečka in g. orgljavec, kakor so bile predpisane za božične praznike. Zelo pa so ugajale občinstvu lepo zložene slovenske pesmi, katere sta izdala č. gg. H. Sattner in Angelik Hribar v Ljubljani. — Nekaj pa me teži ter si ne morem raztolmačiti, zakaj si je izbral marljivi pevovodja Br. za cerkev Matere božje le nemške gospode in gospice. Bog daj, da bi v našem mestu narodno in cerkveno petje vedno bolj in bolj napredovalo!

Iz Celja. (Naša društva.) G. urednik! Še enkrat se moramo mi oglasiti! Naše dopisovanje smo ustavili, predno smo se namenili. To pa zato, da ne bode dvojne taktike. Upamo, da bode novi g. dopisnik, kateri gotovo ni eden izmed —s—, ostal zvest delavec pri delu, katero smo opravljali prej mi. Ker pa je razlika taktike prevelika, opustiti moramo mi dopisovanje o društvi ter obljublamo, da se poprimemo dela, katerega se je izognil vaš novi dopisnik, namreč razne druge novice in vprašanja hočemo Vam poročati in dragi nam »Slov. Gosp.« bode imel zopet »profit«. G. dopisnika izven —s— pa bi vendar-le prosili, naj ne graja tako očito, kar se lahko stori bolj zavito. Dokaz, nekateri dopisi od —s—ov. Dalje bi prosili, naj se poslužuje rajši kakor —s—i tudi on povsem slovenskega izraževanja, tujke pusti pa tujcem. Veseli nas jako, da se je našel dopisnik izven —s—, kateri je tako vnet za isto kakor mi, za resnico in pravico. — Danes Vam poročamo o prvi zabavi naših društev, katere se je izvela tako izborna, da najsitnejši kritik niti v eni točki ne more očitati slabe izvedbe, niti v izvolitvi, niti v izpeljavi vsporeda. To je bila slavnost podeljenja častnih diplom novima častnima starosti in podstarosti »Sokola«. Svoboda v opravah, vsem navdušena srca, vse se je tako lepo ujemalo z vsporedom, obstoječim v sviranju vojaške godbe, tamburanju, telovadbi in pa v petju »Slov. pev. društva«. Takih večerov daj Bog več!

Od Sv. Planine nad Trbovljami. (Marsikaj.) Gospod urednik! Starost je rač zgovorna, da ne rečem žlobodrava. Tudi mene srbi jezik vkljub sivim lasem, da vam odslej poročam svoje novice. Ker prodajem svoj pridelek križem po svetu, slišim marsikaj. Pa naj vam najprej povem, kdo sem. Na Javorniku kuham ogleenje. Ta gora je pri Sv. Planini na kranjsko-štajarski meji. Meje si pa ne mislite z barvami naznazane, kakor na zemljovidih ali po nemško »londkvatrah«. Tam na robu gozda stanujeva moja kravička, ki vozi moj pridelek na prodaj, in jaza. Ne čudite se, da znam pisati in celo nekaj nemški kramljati. — Toliko povem o sebi, da veste, s kom govorite čez hribe in doline. Zdaj pa odprem torbo svojih novostij. Nedavno sem prodajal svoje ogleenje po Kranjskem, prav ko so imeli deželnozborske volitve. Stopil sem v gostilnico. Tam sta se pa dve stranki močno prepirali. Prvi so kričali: »Vi, klerikalci, ste antikristi!« Drugi niso nič manj upili: »Z vami, liberalci, bo pekcl poflajštran!« Zdajci skoči rdečebradec z velikimi očali k meni, zgrabi me na prsih: »Kaj ste, liberalci ali klerikalec?« »Mož božji, ne vem, kaj mislite!« Boga zahvalim, da me je otel iz stiske. Zmuzaval sem se namreč proti vratom in smuk! sem se iztrgal čez prag. Na srečo gomba na suknji ni dobro držala. Slabe volje sem se vračal domov. Žal mi je bilo za dva palca široko gombo, ki je bila stara dedščina pri naši hiši. Vest me je pekla. Ali sem liberalci ali klerikalec ali kaj? Za večerjo sem imel od zadnjega petka ostali fižol, pa se te najljubše jedi nisem dotaknil. Drugi dan sem

nameraval iti k spovedi. Došel sem svojega navadnega spovednika, ki so se vračali od bolnika. Povedal sem, da me vest peče, ker ne vem, ali sem klerikalec ali liberalci. Gospod me debelo pogledajo in vprašajo: »Ali hodite v nedeljah in praznikih k sv. maši?« — »Seveda.« — »Ali izpolnjujete vseh deset božjih in pet cerkvenih zapovedij?« — »Mislim, da.« — »Ali koj molite rožni venec, ali kaj Marijo ljubite?« Zdaj sem se obrnil proti cerkvi na Sv. Planini, sklenil roke in rekel: »Kakó je ne bi ljubil, Mamke božje na Sv. Planini!« Kaj morem do tega, da mi je pri tem nekaj mokrega zalilo pogled. Gospod so nadaljevali: »In vi ne veste, kaj ste? Vi niste ne klerikalec, ne liberalci, vi ste katoliški kristijan!« Zdaj sem jaz debelo gledal. »Tisti prepri na Kranjskem — pristavili so gospod, ko sem jim povedal čudni dogodek v gostilnici — je med gospodo!« Z mirno vestjo sem se vrnil domov in snedel ves fižol. — Ker sem doslej govoril o volitvah, naj še naprej. Tam doli namreč v Trbovljah bodo imeli občinske volitve dne 5. januarja 1896 za tretji, dne 6. jan. 1896 za drugi in prvi razred. Veliko se je na bolje obrnilo v treh letih, kar so Slovenci zmagali. Sezidali so bolnišnico za nalezljive boleznj, kupili so lepo občinsko hišo s precejšnjim posestvom, sklenili so za petdesetletnico cesarjevega vladanja nabirati 20.000 gld. za ustanovo za ubožce. Imajo pa tudi za župana celega moža, gosp. F. Roša, katerega še za naprej želijo. Mož se veliko trudi za občino. Vsak teden trikrat jaha iz Hrastnika v Trbovlje po občinskih opravkih. Ko sem nekoč vozil ogleenje na Ojstro, srečal sem prvkrat tega moža. Lepó mi je odzdravil in vprašal, od kod in kam. Takó se mi je prikupil, da sem še dolgo ugibal sam pri sebi, ali bi se dal devet mesecev ali deset ali celo leto za njega zapreti, če bi bilo treba seveda. — Kako volitev izide, vam bom poročal, če kaj izvem in če mi Bog življenje ohrani. Smrt je nagla žanjica. Od zadnje volitve je pet trboveljskih odbornikov požela, in zakaj mene ne bi? Spet se mi je srce utožilo. Sploh so me božični prazniki čudno zmečhali. Od vseh dolin spodaj je drhtelo milo zvonenje k meni. Jaslice sem si bil naredil vrh Javornika v razpadeni bukvi, v tisti, veste, v kateri sem jeseni dva polha vlovil, pet ali šest mi jih je pa ušlo. Na sveto noč sem okoli jaslic prižgal smolnate treske. To je bilo lepše, kakor povesti »Tisoč in ena noč«. Staro leto bo tudi skoro umrlo. Vse to mene spominja na večnost. Tudi vas?

Nekóč bom stopil iz življenja,
Ne bom prodajal več ogleenja,
Li ogenj se potem začenja?

Javorniški oglar.

Od Hudinje. (Javna varnost) v Celju in okrog je na silno slabih nogah. Ne le da telesno ni človek varen, ako govori slovenski v »nemškem« Celju, ker napadejo ga takoj, celo glavarjevi sinovi, tudi imetje ima pri nas silno premakljive noge. Zapiraj še tako previdno, dolgoprstneži ti poiščejo in odnesejo, ako le staknejo kaj. Slavna policija pa straži in tatje so tudi varni. Če pa kdo upa, da bode policija iztaknila storilce, ta je paž krivoverec. Koliko tatvin se je pripetilo v kratkem v Celju! Dvakrat pri Štravsu, pri Bayerju, pri Kolencu in nedavno v opatiji . . . in kdo zasači tatove? Policiji se posmehujejo, češ, policija ima dovolj opraviti s Slovenci, ako preglasno govorijo po ulicah. Saj vé, kaj je magistratu všeč! Kako bi se brigala za »notranje zadeve hiš?« — Kako pa znajo tudi drugi iskati krivce, dokaže ta-le dogodba: Prijatelj mi je pokazal poziv c. kr. . . . urada št. 3021, kamor se je moral napotiti, obdolžen dohodnega prestopka. Tam imajo za dokaz neko pismo, pisano baje neslovniško s prav pišače nevajeno roko in podpisano s polnim imenom. In to otročje pisemce naj bi bil pisal moj prijatelj, ki je

je uradnik in je torej pisanja in slovnice dobro vajen, razun tega pa njegovo ime ni nič podobno onemu podpisaniemu? Tako se iščejo pri nas krivci, kjer bi jih po premisleku nihče ni iskal, pravi krivci pa se v pest smeje in niti skrivati se jim ni treba. Nekdo.

Iz Gornje Radgone. (Volitve v okrajni zastop) so pred durmi, dragi rojaki! Koga bodeste volili? Pred tremi leti ste volili pod geslom: »Kmet kmeta«. Dobro! Toda takrat je prišla cela vrsta meščanov v zastop, ki ne poznajo vaših kmečkih potreb in tudi ne marajo zanje. Naj ostanejo v svojem okraju; saj imajo tam dosti opraviti! Vaše zadeve pa naj pustijo vam, in vi si ne smete te sramote nakopati, da bi na vaši zemlji, o vaših potrebah odločevali in gospodovali možje iz tujega okraja! Nekaj ponosa in samozavesti morate imeti! Kaj si bode pa svet mislil, če si bodeite zopet izbrali tujece? Mislil bode, da med vami ni dosti takih mož, ki bi bili zmožni za posel okrajnega zastopnika. Takega sramotnega mnenja ne smete trpeti! Pokažite svetu, da imate v svoji sredi dosti mož, ki tudi kaj razumejo in menda še več, kakor marsikateri meščan! Jaz vaše razmere prav dobro poznam in vem, da imate mnogo prav prebranih kmetov, ki so vsega spoštovanja vredni ter so vestni, delavni in hočejo kaj storiti za svoj domači okraj. Torej proč z meščani! — Toda tu se moram dotakniti še vprašanja, ali naj bode zopet Franč Bračko načelnik okrajnega zastopa? Jaz rečem: ne in tisočkrat ne! Jaz tega tiča dobro poznam in preiskal sem ga od pete do vrha glava in moram reči: Bračko ni za okrajnega načelnika! Tisto stvar zaradi 20.000 gl., za katere je okraj od železnice tožen, vam je vsem znana. Pa tako dobro je vendar ne poznate, kakor jaz; pravim vam, da vse tako stoji, da bo okraj moral plačati. Kaj pa vam sedaj Bačko pripoveduje? Pravi, da je pravda končana in da je okraj oproščen vsega plačila, in se hvali, češ: Jaz, toliko obrekovani prerok, sem vas rešil. Ti nesrečni človek, koliko neresnice si upaš govoriti! Jaz dobro vem, da tista pravda še ni končana in okraj še davno ni prost plačila. Imam takšne gospode v Celju, ki se lahko podučujejo o tem in nekaj več razumejo kakor Bračko. Od teh sem izvedel, da je popolnoma neresnično, kar vam Bračko pripoveduje. Vidite sedaj, dragi rojaki, na eni neresnici ste Bračka že zasačili. Premislite tedaj dobro, ali bodeite še nadalje zaupali temu možu ali ne! Prosim vas, rotim vas v vaš lastni hasek: Volite le kmete, a izbirajte med njimi! Ne volite tistih, katere vam Bračko priporočuje da bi potem skupaj z njimi gospodaril. Volite brez Bračkove komande po svoji zdravi pameti! Volite trezne, krščanske, delavne možje, ki ne iščejo svoje sreče pri poliču vina, nego za pljugom in pri trdem delu! Sreča z vami!

Kmet.

Iz mariborskega okraja. (Narodne želje). V političnem oziru smo Slovenci v Mariboru in okolici v otožnem stanju. Če pripeljemo blago na trg, nas z nemščino muči večina kupcev, katerih veliko pa nemški Mihelj po nosu tolče. Ko pa pridemo v prodajalnice, tam nas pa tako lepo slovenski pozdravijo in povprašujejo, kaj da želimo! Kupec-ptujec bi mislil, to je slovensko mesto. Kaki so pa uradi v Mariboru? Nikjer ne najdeš slovenskega napisa. Pred nekaj leti so še edini slovenski napis »štibernica« izbrisali, kar se je gotovo na želje nemških zagrizencev zgodilo; pa davčni iztirjalec Slovenca z nemškim »mahnzettelom« že najde! — C. k. uradi skoro večidel nemški uradujejo. Od c. k. okr. glavarstva dobimo na slovenske vloge nemške rešitve. Ali res majnka slovenskega jezika zmožnih komisarjev? Naj bi nam »Slov. Gospodar« povedal, koliko je slovenščine zmožnih komisarjev! Dragi

rojaki, kdaj se bomo začeli naših pravic zavedati? Ali mora biti vedno Nемеc naš gospodar? Ali ni velika sramota, da občine, ki še vsaj slov. poslance volijo, v okrajni zastop pa niti več ne postavijo svojih mož? Marsikateri, tudi omikani posestnik pravi, kaj nam pomaga naših 10 proti 30! Če bi imeli tudi v okrajnem zastopu samo 10 zastopnikov, bi nam lahko tudi nekaj koristili in povedali, kako je z gospodarstvom in sejami. Pri tej priliki si dovolim tudi svetovati, naj bi nam »Slov. Gospodar« vsaj glavne točke povedal, kako je račun in gospodarstvom pri okrajnem zastopu! Res, da se naznani vsako leto občinam, kdaj da leži črez 14 dnij račun in proračun na ogled, pa to se premalo razglasi. Postavimo se trdno za prihodnjo volitev, in če zmagamo prvokrat v kmečkih občinah, zmagamo pri drugi volitvi tudi v velikem posestvu! Hvala Bogu, v Mariboru imamo vsaj svoj denarni zavod, »Posojilnico«, katera je v dobrih rokah, in zadnji čas je, naj bi »Posojilnica« zidala »Narodni dom«. V »Narodnem domu« bi se zbirali pa spoznavali, imeli bralno kakor vsa druga društva, gostilnico in druga zborovanja, kar bi za razvitek in napredek veliko koristilo. Upamo, da se to v kratkem začne!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. veličanstvu svetlem cesarju je bil v ponedeljek skoro eno uro nemški kanclar, knez Hohenlohe, ki se je več dnij mudil na Dunaju in se mnogo razgovarjal z ministrom Goluhovskim. Cesar so se včeraj odpeljali na Gornje Štajarsko v Mürzsteg, kjer ostanejo na lovu tri dni. — V Eggenburgu je v nedeljo društvo za krščansko časopisje napravilo shod. Ker je dr. Lueger govoril o židih, odtegnil mu je komisar besedo, vsled česar so v ponedeljek protisemiti v deželnem zboru hudo prijemali cesarskega namestnika. — V nedeljo bode na Dunaju shod za združenje vseh avstrijskih krščanskih delavcev.

Češko. Ko je v soboto v deželnem zboru začel govoriti cesarski namestnik, grof Thun, so mladočeški poslanci izjavili, da ga nočejo poslušati in so ostali zunaj zbornice, dokler ni grof Thun govora dokončal.

Moravsko. Čehi hočejo na vsak način dobiti vseučilišče v Brnu. Neki rodoljub je obljubil 200 tisoč gl. — Katoliška politična društva se pridno ustanavljajo in to ne samo med Nemci, ampak tudi med Čehi.

Štajarsko. Pri otvoritvi deželnega zbora sta bila oba mil. knezoškofo. Zaradi izostalih slov. poslancev je rekel deželni glavar, da nagibi, katere so navedli ti gg. poslanci za izstop, izvirajo iz krivega tolmačenja gledé na stališče deželnozborske večine. Naši poslanci so prav storili; kajti deželnozborska večina jih je vedno le žalila. Mi Slovenci pa nismo hlapci Nemcev.

Koroško. Nemško katol. politično društvo je lani napravilo 45 shodov, ustanovilo 7 posojilnic, udov pa šteje 3tisoč. Iz tega se vidi, da so se tudi Nemci krepko vzdramili. — Več posojilnic je znižalo obresti.

Kranjsko. Državni poslanec pl. Globočnik se je odpovedal poslanstvu. — Kako moč imajo zdaj v deželnem zboru nemški liberalci vsled slovenske nesloge, kaže volitev v pozamezne odseke. V vsakem odseku imajo Nemci tretjino glasov.

Primorsko. V deželnem zboru goriškem je dr. Gregorčič tožil okr. glavarja Schaffgotsha, ker je pri volitvah nezakonito postopal. — V Trstu izhaja nov katoliški laški list »L'amico«, ki pa nam ni prijatelj v na-

rodnem oziru. — V Pazinu je umrl mladi domoljub dr. A. Podreka.

Dalmatinsko. Deželnim glavarjem je imenovan dr. Klaič, ki pa je te dni nevarno zbolel. — Zoper ustanovitev hrvaške gimnazije v Zadru Lahoni hudo agitujejo, pa njih krik bode brezuspešen.

Ogersko. Komitatske volitve so izpadle sicer ugodno za liberalce, toda krščanska ljudska stranka vsled tega ne obupa. — Nekateri hočejo, naj se ustanovi volilno sodišče, to je, najvišje sodišče dežele naj sodi o volitvah, ne pa državni zbor.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so imenovali stalno komisijo, ki naj deluje na združenje jutrovskih razkolnikov s sv. katoliško cerkvijo. V tej komisiji so kardinali Ledohovski, Rampolla, Vanutelli in Mazella.

Italijansko. Vlada je dozdej poslala 15 batalijonov vojakov v pomoč generalu Baratieru v Afriki; v kratkem pa tem sledi 12 tisoč pešcev in lovcev. Italijanska armada bode potem ondi štela do 35 tisoč mož. Na suhem jim poveljuje general Baratieri, na morju pa admiral Turi.

Angleško. Vlada skuša pridobiti Francijo, Holandijo in Španijo, da bi protestovale proti politiki Clevelanda, predsednika severoameriških zedinjenih držav, ki je izjavil: Amerika Američanom. Ako Klevelandova obvelja, potem ne bode izpodrinjena samo Angleška iz Amerike, ampak tudi Francija, Holandija in Španija.

Nemško. Cesar Viljem je dovolil, da so pokopali kardinala Melchersa v prestolni cerkvi kolinjski; vendar čudno, katoliški uradniki se niso smeli udeleževati pogreba. — Dne 18. januarja bodo slovesno praznovali 25letnico sedanjega nemškega cesarstva. Zlasti se za to delajo velike priprave v Berlinu.

Rusko. Za carjevo kronanjé, ki bode letos meseca maja v Moskvi, se vršijo v notranjem ministerstvu različne priprave. K tej slavnosti bodo vabljeni zastopniki plemstva, mest, trgov in raznih stanov.

Bolgarsko. Radoslavovci so v sobranju očitali vladi in osebam pri dvoru, da se bogaté na stroške države, zlasti pri grajenju železnic. Tako je Stambulov postal milijonar, ko je bil prvi minister, in Stojilov ga sedaj posnema.

Turško. Predno se je udalo armensko mesto Zeitun, palo je 2500 Armencev in 250 Turkov. — Pomirjenje v Mali Aziji se počasi nadaljuje. Vlada bojda priskrbuje z živežem in stanovanjem vse prebivalce, ki so prišli ob primoženje. Novejše težave jej delajo Kurdi, posebno v pokrajini Dersin.

Amerika. Zastopniki severoameriških zedinjenih držav so dovolili vladi 100 milijonov dolarjev za vojaške namene. Bržčas pa se ta denar ne bode rabil za vojsko z Angleži. — Maksim Gomez na Kubi je z ustaši premagal španske čete. Nato pa je maršal Martinez Campos prodrl z vojsko do glavnega ustaškega tabora, kjer je bilo 6000 mož, ter jih je popolno premagal. Ustaši so zgubili v tej bitki 700 mož.

Za poduk in kratek čas.

Nekaj o smehu.

(Proučuje Anton Biserjančan.)

Kaj je smeh? Ako bi kaj imel, vse bi stavil ter se šel z vami vadljat, da ne veste, kaj je smeh. Nekateri izmed moških se mi bodo sicer naenkrat nasmejali: hohoho ter rekli, to je smeh. A že bo jih mnogo

drugih odprlo usta ter iz nenasitljivega prepada zaglalo močen: hahaha ter reklo, to je pravi smeh. A ženske se bodo začele posmehovati: hihhi in huhuhu ter rekle, to je smeh, vi moški res ne veste, kaj je smeh. Jaz pa še bom vam vsem smejal: hehehe ter rekel, vi vsi skupaj ne veste, kaj je smeh. Vi mi le kažete, kako se smejete, na moje vprašanje pa niste odgovorili, ampak se le nasmejali.

Kaj je torej smeh? Sitno vprašanje! Človek lahko pokaže, kaj je smeh, ali to povedati je mnogo težje. Vendar, dragi moji, to vprašanje še le ni tako neprijetno, kakor če bi vas vprašal, kaj je denar. Denar je težko z besedami razložiti, še težje pa — mislim, da mi nikdo ne bo oporekal — še težje pa pokazati. Pokaži ga, ako ti vlada v vseh žepih največja suša! In razloži mi ga z besedami, ko pa ga niti dobro ne poznaš, ker ga večkrat v letu ne vidiš kot parkrat, kadar ga moraš nesti na davkarijo! Mnogo težje bi tudi bilo, ako bi vprašal, kaj je jok. Oči lahko stiskaš, kakor hočeš, in zraven delaš najbolj žalostne in v srce segajoče glasove, nobena solza se ti ne bo zasvetila v očeh. Smeh pa se še vendar le lahko pokaže.

Vprašanje o smehu še torej ni najtežje vprašanje, ker smeh lahko pokažemo; toda preglavice nam le dela, ker ne znamo povedati, kaj je smeh. A nič ne dé, »Slovenč je prebrisane glave«, skusimo, morda bo šlo! Kaj rečete o tem odgovoru: Smeh je oni izraz v našem obrazu, s katerim kažemo svoje resnično ali navidezno veselje? Ta odgovor ni na svojem mestu, kričite vsi nad menoj. Zakaj ne? Ker se včasih ljudje od veselja tudi jokajo, in je po tem takem jok tudi eden izmed onih izrazov v našem obrazu, s katerim naznanjamo svoje veselje. Istina! Zdaj že vidim, da bom moral prijeti stvar pri drugem koncu, če vam hočem dati resničen odgovor in če hočem, da ne boste več nad menoj kričali.

Začnimo! In sicer bomo začeli pri kuharicah. Kuharice so vam »štimate« ženske, mislijo, da vse znajo, pa vendar nič... No, nočem natolcevati, to pa trdim, da se še niti o onih rečeh ne znajo dovolj učeno izraziti, s katerimi imajo vsak dan opravilo. Vsak dan kuhajo kuharice mišice, pravijo pa, da kuhajo meso. Oh, ah, uh!... Zdaj me široko gledajo vse kuharice ker so prepričane, da nisem pri zdravi pameti. V duhu jih videm, kako dvigajo svoje kuhače proti meni, rekoč: »Praviš, da me kuhamo mišice in ne meso, dokaži — sicer padejo vse kuhače na tvojo trdo bučo!« Nikar tako hudo, drage Evine potomke s kuhačo! Bom pa dokazal. Nisem rekel, da ne veste, kaj kuhate, ampak trdil sem le, da ne znate dovolj učeno povedati, kaj kuhate. Seveda, navadno pravijo ljudje, da je to meso, kar ve kuhate, a to je samo navadno, vsakdanje, toda učeno to ni. Vsaka kuharica pa, ki se hoče »štimate«, pa bi se že morala o svojih predmetih v kuhinji znati tudi učeno izraziti. In učenjaki pravijo mesu mišice. To je dognana resnica, in če se vse kuharice vzdignejo proti učenjakom ter silijo v nje, da bi rekli, to je kos mesa, učenjaki se ne bodo dali zbegati in bodo rekli, to je kos mišic. Stvar je namreč taka. Govorimo pa, kakor govorimo navadno in kakor je tudi kuharicam bolj razumljivo. Ako vsameš kos mesa v roke in ga na tanko pogledaš, videl boš, da meso sestoji iz majhnih nitic. In glej! te nitice imenujejo učenjaki mišice. Več takih nitic skupaj stvarja skupino mišic ali kakor naše kuharice pravijo, kos mesa. Mislim, da odslej zanaprej vrle kuharice ne bodo tako hude, ako bo jim kdo povedal, da kuhajo mišice in ne meso.

Mišice, meso, smeh, kako pa pride to skupaj? Le počasi! Naše telo je stvarjeno od Boga, ki je največja modrost, in zaradi tega ima vse na našem telesu svoj

poseben namen in pomen. Tudi mesa ali mišic ne nosimo zaman na svojih kosteh. Različne skupine mišic na našem telesu imajo svoj strogo določeni delokrog. Nekatere skupine mišic nam zapirajo oči, druge na jih odpirajo, nekatere zopet nam služijo, da lahko iztegnemo svoj prst in ga zopet skrčimo itd. V mislih imamo seveda le mišice za samohotno gibanje. Treba ti je le hoteti, da zapreš oči ali jih odpreš, da iztegneš ali skrčiš prst, in storjeno je, ako imaš zdrave mišice. Mišice so podvržene naši volji, ki je, kakor znamo, ena izmed najimunitnejših zmožnostij naše duše. Kar duša hoče, storijo mišice. In kadar hoče naša duša na zunaj pokazati veselje, tedaj upliva na one mišice v našem obrazu, ki naredijo v njem take poteze da pravimo, ta se smeje. Učenjaki imenujejo te mišice, ki potezajo naše obraze na smeh, smehovne mišice. Mi, ki nismo učeni, bi lahko rekli, da so smešne mišice.

In sedaj, sedaj smo na konju! Sedaj pa lahko vsakemu povemo, kaj je smeh. Smeh je oni izraz v našem obrazu, ki ga naredijo smehovne mišice, kadar hočemo pokazati svoje resnično ali navidezno veselje. To je naš odgovor na vprašanje, kaj je smeh. Kdor ne verjame, naj nam pove drugega in boljšega! Po dolgih ovinkih sicer smo prišli do zaželjenega odgovora, toda prišli smo le. Zato vas sedaj prosim, nasmehimo se vsi zaradi našega povoljnega uspeha veselo: hahaha ali pa hohoho ali s kakim drugim samoglasnikom, kakor pač kdo more in zna. (Konec prih.)

Smešnica. Nekega hlapca je sosedov pes ugriznil, in hlapec mu je s sekuro glavo preklal. Bil je zavoljo tega tožen, in sodnik ga vpraša: »Zakaj nisi psa rajši s toporiščem udaril?« Hlapec reče: »Saj bi to storil, ko bi me bil pes samo z repom ugriznil.«

Razne stvari.

Domače. — (Srečno novo leto) so včeraj voščili milostljivemu knezoškofu preč. stolni kapitelj in častita duhovščina mariborska. In s to srčno častitko se zlagajo vsi verniki naše škofije.

(»Slov. Gospodar«) stopi danes v 30. leto; torej ni začel izhajati še le po selitvi »Slov. Naroda« v Ljubljano, kakor poroča zadnja »Domovina«, ampak je celó leto starejši od »Slov. Naroda«. S ponosom gleda »Slov. Gospodar« v preteklost, zaupaje na božjo pomoč pa v bodočnost. Dasi nosi naš list tri križe XXX na čelu, vendar se ni postaral; kajti geslo »Vse za vero, dom, cesarja!« se ne postara nikoli. Bog daj vsem našim prijateljem srečno novo leto!

(Zaročil) se je gospod dr. Ivan Dečko, deželni poslanec in odvetnik v Celju, z gospodično Adelo Zanjerrjevo, iz znane odlične narodne obitelji v Št. Pavlu v Savinjski dolini.

(Osebne vesti.) Komisar pri celjskem okrajnem glavarstvu g. Ernest pl. Lehman je premeščen k okr. glavarstvu v Brežicah, namestniški koncipist pri okr. glavarstvu mariborskem g. Adolf pl. Pichler pa k okrajnemu glavarstvu v Celju.

(Umrl) je dne 27. decembra c. kr. notar in bivši mariborski župan g. dr. Matej Reiser v 66. letu svoje dobe. Naj v miru počiva!

(Nezgoda na železnici.) V nedeljo je skočila na Ponikvi s poštnega vlaka, ko se je že pomikal, Frančiška Drole, žena tamošnjega organista, in se je precej močno ranila na glavi in na nogah.

(Šolska tombola v Ljutomeru) v prid ubožne šolske mladine Franc-Jozefove šole se vrši na dan Sv.

treh kraljev, t. j. v ponedeljek, dne 6. jan. ob 7. uri zvečer v prostorih g. Vaupotiča. Glede na važnost dobrodelnega namena vabimo vse dobrosrčne šolske prijatelje k mnogobrojni udeležbi ter jih prosimo za darila primernih dobitkov. Učiteljstvo.

(Celjski okrajni zastop) je imel sejo dne 18. dec. Na dnevnem redu je bil proračun za l. 1896. Troški so proračunjeni na 42.186 gld. 12 kr., dohodki na 4187 gld. 50 kr. in 38.116 gld. 50 kr. 25% okrajne doklade, kar skaže prebitka dohodkov 117 gld. 88 kr.

(Zmrznil je) v noči od 6. na 7. decembra v gozdu na Verhéh pri Slov. Gradcu 40letni Valentin Samec. Dne 6. dec. se je močno napil, potem na potu obležal in ponesrečil.

(Volitev.) Dne 25. nov. so bili v Tinjah na Pohorju v občinski odbor izvoljeni: č. g. Ivan Stanjko, župnik, Jožef Šega, Jernej Dušej, Anton Korošec, Franc Pliberšek, Andrej Pliberšek, Simon Ivanžič, Matija Pongračič, Jožef Smogavec, Jakob Blažič, Gaspar Pliberšek, Blaž Smogavec. In ta odbor je dne 29. dec. deb. izvolil za župana Jožela Šega, moža vsekozi narodnega, ki bo zlast pridno nadelaval naše ceste po Pohorju in ono, ki vodi od tod v Slov. Bistrico.

Društvene. — (Kat. delavsko društvo) v Mariboru jako lepo napreduje. Te dni si je najelo velikansko sobano na dvorišču hotela »Zur Stadt Wien«, kjer si bo postavilo gledališki oder; v ta namen je neki prijatelj društva daroval kar 50 gld.

(Hajdinjsko bralno društvo) bode imelo dne 6. januarija, na praznik sv. treh kraljev takoj po večernicah v šolskih prostorih občni zbor. Po zborovanju prosta zabava s petjem in govori v g. Muršičevej gostilni. Vse člane in prijatelje društva vabi najuljudnejše odbor.

(Posojilnica v Slov. Bistrici) bo vsled sklepa od dne 1. januarija t. l. naprej obrestovala hranilne vloge le po 4½%, posojila pa se bodo davala, kakor dozda, po 6%; le od posojil na goli hipotekarni kredit je plačevati 5½% odstotkov.

(Kmetijsko bralno društvo v Krčevini pri Ptuj) priredi v nedeljo, dne 5. januarija 1896 pri gostilničarju Blažu Windischu društveno veselico s petjem društvenega mešanega zbora. Vstopnina za neude znaša 20 kr.; udje so vstopnine prosti. Začetek ob 4. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

(Negovsko bralno društvo) bo imelo dne 6. januarija 1896 ob 3. uri popoldne v župnijskih prostorih občno zborovanje. Na mnogoštevilno udeležbo vabi odbor.

(»Centralna posojilnica slovenska«) je imela lani v štirih mesecih svojega obstanka sledeče dohodke: pristopnine 15 gld., deležev 1060 gld., hranilnih vlog 895 gld., naloženega denarja 1000 gld., obresti naloženega denarja 5 gld. 7 kr., darila 100 gld., prehodnih zneskov 363 gld. 92 kr., skupaj 3438 gld. 99 kr.; izdatkov: naloženega denarja 2975 gld. 39 kr., upravnih in ustanovnih stroškov 99 gld. 68 kr., prehodnih zneskov 363 gld. 92 kr., skupaj 3438 gld. 99 kr., torej prometa 6877 gld. 98 kr.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali gosp. državni in deželni poslanec Fr. Robič 10 gld., č. gosp. župnik M. Jurkovič 5 gld. in č. g. kaplan Rudolf Janežič 2 gld. — Dragi rojaki! Spominjajte se pri raznih veselicah te dijaške kuhinje! Po pokojnem g. Thalerju bode sicer dobila nekaj stotakov, pa kdaj? Ldaj teče pravda, ker si tudi Nemci prisvajajo pravico do te slovenske ostaline.

(Veselica v Rušah), katero je priredilo na Štefanovo ondotno bralno društvo, je izpadla izvrstno. Igralo se je umetniško, pelo pa krasno. Mariborski udele-

ženci nikoli ne zabijo tega prijetnega večera. Čast vsem Rušanom!

Iz drugih dežel. — (Za male obrtnike.) Na Štefanovo je bil na Dunaju v mestni hiši dobro obiskan shod obrtnikov, na katerem so govorili Lichtenstein, Lueger in Gessmann. Zborovalci so soglasno ugovarjali proti zavarovalni dolžnosti za male obrtnike.

(Odlikovanje.) Svetli cesar so prednici čč. uršulink v Ljubljani, častiti materi Antoniji Murgel, podelili zlati križec s krono za zasluge.

(Osemdeset let oženjena) sta zakonska Darwin v Kanadi v Severni Ameriki. Mož je bil rojen 1788, žena pa 1794, v zakon pa sta stopila 1815. Vkljub visoki starosti sta še precej čvrsta.

(Papirnatih goldinarjev) ni več mnogo med ljudmi. Od novega leta sem ne veljajo več v javnem prometu, ampak samo pri državnih blagajnicah še se sprejemajo kot plačilo.

(Stare srebrne desetice in petice) veljajo v javnem prometu še celo to leto. Pozneje se bodo še nekaj časa sprejemale le še v državnih blagajnicah.

(Potres.) Dne 29. dec. je bil precej močen potres v Dunajskem Novem mestu; hud potres pa je bil dne 28. dec. v Cicciano ne Laškem, ki je več ljudij ubil ali ranil.

(Za pokoro?) V Tower Minn. v Ameriki je prišla policija nekega Viljema Thalerja, ki je baje nameraval peš iti okoli sveta. Izjavil je, da mora prehoditi vsako leto 1000 milj za pokoro.

(Samomor dveh razširjevalcev ponarejenih petdesetakov.) Oni dan je na Dunaju hotela neka gospa plačati s ponarjenim petdesetakom. Trgovec

je petdesetak spoznal ter poslal po redarja. Ko redar stopi z gospo iz prodajalnice, hoče jo neki mož oprostiti, toda tudi njega prime redar in žene oba na policijo. Pri zaslišanju pa se zgrudi ženska in obleži mrtva, kmalu za njo pa se zgrudi mož. Zastrupila sta se s cijankalijem. Te dni so dognali, da je ta mož deset let ponarejal petdesetake in druge vrednostne papirje.

(Šolske globe.) Za šolske zamude se je plačalo pretečeno leto na vsem Kranjskem 1328 goldinarjev globe; znamenje, da je ondi šolski obisk dober.

(Boj med vojaki.) V Stolnem Belem gradu na Ogerskem se je te dni unel krvav boj med madjarskimi honvedi in hrvaškimi ulani. Vojaška patrolja je hotela razgrajalce zapreti, ali ti so streljali na patroljo, patrolja pa na vojake. Dvanajst vojakov je bilo težko ranjenih.

(Železniškega ministerstva) še v Austriji kmalu ne dobimo. V soboto je bilo v finančnem ministertvu o tem posvetovanje, proti novemu ministertvu je zlasti ugovarjal vojni minister.

(Sv. vera in vojaštvo.) Italijanski vojaki imajo priložnost, vsako nedeljo in vsak praznik iti k sv. maši in večernicam. Tudi ima vsak Marijino svetinjo in škapulir.

(Samomor v blaznici.) Umirovljeni stotnik Jurij Rožič je v goriški blaznici skočil z drugega nadstropa na dvorišče in obležal mrtev.

(Priporočba.) Zavarovanja vseh vrst pri »Unio Catolica«. Gradec, Radecki-jeva cesta št. 1. Zastopniki na deželi se želijo.

Loterijske številke.

Gradec 28. decembra 1895: 56, 37, 21, 60, 79
Dunaj » » 7, 2, 20, 75, 27

Zobozdravniško naznanilo.

Dr. J. Riebl

ordinira vsaki dan za zobobolne od 9—12. ure dopoldne in od 2—5. ure popoldne

v lastni hiši

vrtnice ulice (Gartengasse) št. 9 v Celju.

Ustavlja umetne zobe in zobovje z zlato, kavčuk ali platino podlogo brez vsakih bolečin in garantuje za najpopolnejo izvršitev, enako najboljšim dunajskim ali graškimi delom. To zobovje ne ovira čisto nič zvečenja ali govorjenja. Manjkajoče zobne-krone namesti z zlatimi ali email kronami; plombovanje zob in vse zobne operacije izvrši brez bolečin in priskrbi za plombo najboljša sredstva, za katerih trpežnost garantuje. 8-8

Najboljše molitvenike

v slovenskem in nemškem jeziku, različno vezane, svilenat papir v 80 barvah, bliščec papir eno- in dvojarven, zlat papir gladek in stiskan, cvetlični listi in drugi deli umetnih cvetic, manchete za cvetlice in papir s čipkami priporočna na izbiro po nizki ceni 37-37

Andrej Platzer,
(prej Edv. Ferline)
gosposke ulice št. 3,
v Mariboru.

Oznanilo!

Visokočastite gospode duhovnike usojam se obvestiti, da imam **veliko zalogo pravih, izvrstnih voščenih sveč za cerkve**; to lahko spričam z mnogimi priznanji, ki so mi dospela od visokočastitih gospodov duhovnikov, kateri so dosedaj pri meni sveče naročevati blagovolili. Prosim torej visokočastito duhovščino, da me blagovoljno podpira z mnogimi naročili; prizadeval si bodem, vsestransko zadostiti s pošteno in zanesljivo postrežbo.

Odličnim spoštovanjem

Alojz Vršič,

trгоvec v Ljutomeru.

2-3

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

priporočata za

najprimernejša darila:

Sv. opravilo velja vezano 35 kr., vezano v polusnje z zlato obrezo 45 kr., vezano v usnje z zlato obrezo 50 kr.
Ključek nebeški velja vezan 30 kr., vezan v polusnje z zlato obrezo 40 kr., vezan v usnje z zlato obrezo 50 kr.

Po pošti 5 kr. več.

Usojamo si posebno opozarjati č. g. katehete na te molitvene knjižice za mladino.

Kathreiner
KNEIPP'S SLADNO KAVO

*Pijem jaz
lako
rada*

Se dobi povsod - ½ Kile za 25 kr.

Kaj je
Kathreiner
Kneippova sladna kava?

Po je zdrava hišna in družinska pijača, ki se izdeluje v Kathreinerjevih tovarnah ter ima podoben okus kakor prava bobova kava. Poleg drugih prednostij se ta sladna kava že po tem okusu odlikuje pred drugimi takimi izdelki.

Kathreinerjeva kava je najokusnejša, najzdravejša in najcenejša primes k bobovi kavi. Ona je čisto prirodni plod v celih zrnih in se rabi z velikim pridom namesto cikorije in drugih zmletih tvarin, ki se h' kavi mešajo, o katerih se pa kupec ne more prepričati, iz česa da so; uradne preiskave so pa dokazale, da so taki kavini nadomestki dostikrat z raznimi prituklinami popačeni. Iz začetka se vzame ena tretjina Kathreinerjeve in dve tretjini prave kave; pozneje pa vsake polovico.

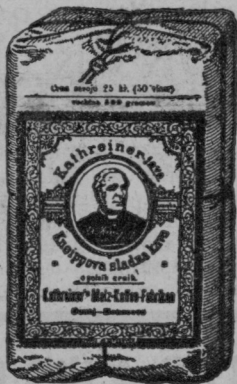
Tako postane kava veliko bolj zdrava in tudi mnogo cenejša. Kathreinerjevo kavo priporočajo najimenitnejši zdravniki, vsaki dan je bolj obrajtana kot zdrava redilna pijača v javnih zavodih, kakor tudi v stotisočernih družinah. Dobra je pa tudi »čista«, to je, brez primesi bobove kave, ker je zdrava, lahko prebavljiva, redilna in ob enem okusna jed.

Vsaka vestna gospodinja in mati, vsak prijatelj kave, ako mu je mar za lastno zdravje, naj rabi odslej Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Le na to naj vsak pazi, da ne bo goljufan s kakim ničvrednim penarejenim izdelkom, zato naj jemlje le izvirne bele zavoje z varnostno znamko, kakor se tu na strani vidi, ter z imenom

Kathreiner!

Pozor! Bodite previdni in ne pustite se prekaniti. Pristna »Kathreinerjeva kava« ima vedno enake, bele zavoje in se nikdar ne prodaja odkrita in na vago.

Ravnokar je izšel in se dobi v tiskarni sv. Cirila prav lično v treh barvah izvršen

SLOVENSKI KOLENDAR
za prestopno leto 1896

za na steno.

velja 12 kr., s poštnino vred 15 kr.

P. n. naročniki „Slov. Gosp.“ ta znesek lahko z naročnino vred dopoljuje.

Karol Tratnik,

pasar in srebrar

stolne ulice v Mariboru (Domgasse) št. 1.

priporočam se prečastiti duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom za naročila

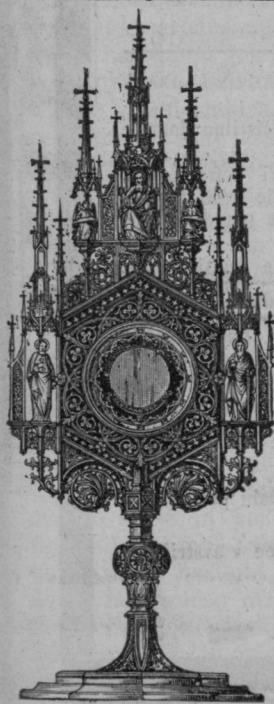
cerkvenih orodij in posode,

katere izdelujem iz zlata, srebra ali bronza, ali iz pozlačenih ali posrebrjenih družih kovin na primer: monštrance, kelihe, ciborije, lustre, svečnike, križe itd. v različnih slogih po naj-novejših uzorcih in po najnižjih cenah.

Staro cerkveno orodje in posodo posebno dobro popravljam, pozlatim ali posrebrim v ognju.

3-12

☛ Za vse svoje izdelke jamčim. ☛

Najlepše darilo
za

godovne in svečane prilike.

Olnjati portret 85x75 cm

Antona Martina Slomšeka,

najfineje po najboljšem izvorniku izveden, na palno napet, v zlatih kovinsko-barok, antik-barok ter črnih zlato okrašenih okvirih po 10, 12, 15 in 18 gld., dobiva se v trgovini

D. Hribarja v Celji.

Kaj je Anton Martin Slomšek Slovincem, bilo bi preveč govoriti. Njemu se imamo zahvaliti za družbo sv. Mohora; njemu se zahvaliti za najboljše in najlepše pedagoške spise in domovinsko ljubezen v nemajoče pesni. On bil je najodličnejši buditelj naroda, in najbolj vneti zagovornik pravic Slovincem. Nobena slovenska hiša naj bi ne bila brez slike tega slavnega moža, ki je in ostane vedni ponos in dika Slovincem. 3-10

C. kr. privilegirana vzajemna zavarovalnica proti požaru v Gradci.

Št. 22779.

Razglas.

Ravnateljstvo c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice zoper ogenj v Gradci si usoja p. n. društvenim udom uljudno dati na znanje, da se začne vplačevanje društvenih doneskov za leto 1896 z dnem 1. januarjem 1896 in da se rečeno vplačevanje vsak hip zgoditi zamore pri društveni blagajnici v lastni hiši zapisl. šte. 18/20, gospodski ulici v Gradci, pri zastopništvu v Celovcu in Ljubljani, kakor tudi pri okrajnih komisarijih.

Vrh tega pa še opomnimo: vsem onim sodelžnikom stavbenega oddelka, ki so bili že v prvih devet mesecih leta 1894 pri našem zavodu zavarovani in še tudi leta 1896 pri zavodu ostanejo, bode se vsled ukrepa zavodne skupščine (obhajane 6. dne meseca majnika leta 1895), 10 % njihove priloge povrnilo od onega suviška, ki se je bil l. 1894 pri stavbenem oddelku pridobil, in sicer tako, da bo se teh 10 % dotičnikom za leto 1896. sorazmerno v prid vračunilo.

V Gradci, dne 20. decembra 1895.

Ravnateljstvo

c. kr. priv. vzajemne zavarovalnice proti ognju v Gradci.

(Ponatis se ne plačuje.)

Vinogradničarjem ³⁻³

novih ameriškanskih nasadov se priporoča za pošiljatev umetnega gnoja in za prav cene razkrojitev zemlje Dr. E. W. Kircherja kemični laboratorij v Puntigamu pri Gradcu.

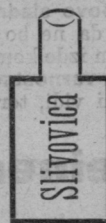
Uradne in trgovske

KUVERTE

s firmo priporoča

tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Hiša, primerna za malo trgovino ali krčmo, v mestecu na Spodnjem Štajarskem, blizu kosarne, kamor na pomlad pride še več vojakov, se proda ali dá v najem. Več pové upravništvo tega lista. 2-2

Domaća slivovica.

se vsem trgovcem in gostilničarjem priporoča, naj bi naročili vsak najmanj 100 litrov za 55 fl. Kateri 500 litrov naroči, dobi 5% rabat.

Pošilja Anton Stefanciosa pri Sv. Florijanu, pošta Rogatec, Spodnje Štajarsko. 5-5

J. Pserhofer-jeva lekarna „Zum goldenen Reichsapfel“ Dunaj, I., Singerstrasse Nr. 15.

J. Pserhofer-jeve

Teločistilne kroglice, nekdanj imenovane kričistilne kroglice, staroznano, lahko teločistilno domače sredstvo.

Teh kroglic stane: Jedna škatljica s 15 kroglicami 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljati po povzetju 1 gld. 10 kr. — Ako se denar naprej pošlje, stane s prosto pošiljativjo vred: 1 zavitek kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kakor eden zavitek se ne pošilja.)

Prosimo, da se izrečno zahteva **„J. Pserhofer-jeve teločistilne kroglice“** in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** in sicer v rdečih pismenih, kateri je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja. 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, ena steklenica 50 kr.

Balzam za golšo, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Stolovi Kola-izdelki izvrstnih krepčal za želodec in živec. 1 liter Kola-vina ali eliksirja 3 gld., 1/2 litra 1 gld. 60 kr., 1/4 litra 85 kr.

Britka želodčna tinktura, (nekdanj življenska esenca ali praške kapljice imenovana.) Rahlo mečilo, ki budi in krepča želodec pri slabem prebavanju. 1 steklenica 22 kr., dvanajstero 2 gld.

Balzam za rane, 1 steklenica 50 kr.

Fijakerski prsni prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuje izvrstno rast las, 1 škatljica 2 gld.

Zdravilni obliž za rane bivšega prof. Stuedela, 1 posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

U iverzalna čistilna sol A. W. Bullricha, domače sredstvo proti slabi prebavi. 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še vse druge domače in vnanje farmacevtične specialitete, naznanjene v avstrijskih časopisih, in ako niso v zalogi, se na zahtevanje na tanko in najceneje naročajo.

Razpošiljanja po pošti se točno odpravljajo proti gotovini, večja naročila proti povzetju.

Pri dopošiljati denarja (najboljše po poštni nakaznici), stane poštnina dosti manj, kakor po povzetju. 5-12